

[Handelsministeren.]

22 mia kr., for det i sig selv finansieres af sig selv, hvis ikke vi er for uheldige med de risici, vi løber, men hidtil vil hr. Sigs-gaard kunne konstatere, at risikopræmien har været rigelig til at dække denne aktivitet, eller sagt på anden måde: denne del af arbejdet i Danmarks erhvervsfond, der, som hr. Lysholt Hansen har markeret det, spænder langt videre end til selve eksportkreditfonden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om etablering af en central konsulentordning for byggehåndværket og den mindre industri [af Ingomar Petersen m. fl.].

(Andre selvst. forslag nr. XXXIX. Frem-sat 21/3 75).

Forslaget sættes til forhandling.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg vil gerne indledningsvis slå fast, at i det formål, som forslagsstillerne ønsker at forfølge med deres forslag, er der ikke meget, jeg kan være uenig med dem om. Der tales i bemærkningerne til forslaget om samarbejde mellem grupper af virksomheder både i byggeriet og i den mindre industri, om koordinering af de faglige håndværksorganisationers konsulentvirksomhed, dels med henblik på at skabe et mere inspirerende konsulentmiljø til støtte for dette arbejde, der måske nok savner visse af de fordele, der i denne henseende findes i de større konsulenttjenester, og dels med henblik på at skabe baggrund for at løse visse fælles opgaver på regnskabsmæssige og produktivitmæssige områder. Jeg er

som sagt enig i, at dette er opgaver og formål, der ikke bør forsømmes.

Det spørgsmål, jeg gerne vil stille, inden vi går ind på selve forslaget indhold, er, om det nu også er helt korrekt at sige, at disse opgaver er forsømte, om der ikke må siges allerede at være etableret de fornødne rammer for en eventuel forstærkelse af denne indsats, hvis vi på et eller flere punkter skulle ønske at gøre mere ved det. Jeg tror derfor det kan være nyttigt, at jeg kort gennemgår de muligheder, vi allerede har for en sådan indsats, og samtidig redegør for, hvorledes disse muligheder indtil nu har været udnyttet, således at vi får det bedst mulige grundlag for at vurdere, om der er behov for at føje nyt til.

Konsulentbistand såvel som visse andre former for bistand til fordel for håndværket og den mindre industri spiller en meget væsentlig rolle blandt de aktiviteter, der finansieres eller delfinansieres af staten, med hjemmel i loven om teknologisk service.

Men inden jeg går ind på denne lov, vil jeg gerne nævne, at der også på anden måde ydes offentlig bistand til at løse problemer af den art, forslagsstillerne har haft for øje. Bl. a. er der nylig af Danmarks erhvervsfond efter indstilling fra handelsministeriets produktivitetsudvalg ydet tilskud til Håndværksrådet til udarbejdelse af en pjece, der skal vise, efter hvilke modeller samarbejde mellem byggehåndværksvirksomheder kan etableres, altså netop et af de områder forslagsstillerne peger på.

Jeg skal også tillade mig at henvise til, at vi den 16. april havde første behandling her i tinget af to lovforslag til fordel for håndværk og mindre industri. Det ene drejede sig om en ajourførende forhøjelse af tilsagnsrammen for anlægslån til håndværk og mindre industri i henhold til en lov, som administreres i nært samarbejde med de teknologiske institutter, hvis virksomhed til fordel for denne erhvervssektor jeg straks skal vende tilbage til.

Det andet lovforslag drejede sig om en garantiordning for driftslån til håndværk og mindre industri. Det tager sigte på en ekstraordinær finansieringsbistand netop i den aktuelle vanskelige økonomiske situation og har i øvrigt i høj grad ladet sig in-

[Handelsministeren.]

spirere af et andet radikalt forslag til folketingsbeslutning, som vi tidligere har behandlet her i tinget. Jeg nævner dette forslag, fordi der også deri som nævnt i bemærkningerne til lovforslagets § 3 er åbnet adgang til i forbindelse med ydelsen af et sådant statsgaranteret driftslån at henvise virksomheden til at søge konsulentbistand enten hos de teknologiske institutter eller hos en konsulentvirksomhed og til at lade betalingen herfor indgå i låneformålet.

Det er dog som nævnt først og fremmest med hjemmel i loven om teknologisk service, at der er skabt rammer for en ganske omfattende indsats af den art, forslagsstillerne har haft i tankerne, og disse rammer udnyttes ikke mindst til fordel for håndværket og den mindre industri. Loven opererer netop på konsulentområdet med to forskellige muligheder. Den ene administreres gennem teknologirådet enten i form af projekttilskud eller i form af basistilskud eller lån til særlige, godkendte institutter, på det her omhandlede område navnlig de to teknologiske institutter i København og Århus. Den anden af lovens muligheder for at støtte konsulentvirksomhed, nemlig ved tilskud til arbejdsmarkedets og byerhvervenes egne konsulenttjenester, administreres af sekretariatet for Danmarks erhvervsfond med bistand af handelsministeriets konsulentudvalg.

Med støtte i henhold til loven om teknologisk service er der såvel fra teknologisk institut i København som for jysk teknologisk institut i Århus etableret konsulentvirksomhed, der bl. a. varetager den slags opgaver, som er omhandlet i forslaget til folketingsbeslutning, dvs. informations- og kontaktopgaver samt opgaver vedrørende virksomhedsøkonomi og driftsteknik m. v. over for byggehåndværket og den mindre industri.

Under teknologisk institut i København beskæftiges for tiden i afdelingerne for virksomhedsøkonomi og driftsteknik 25 konsulenter, der i alt væsentligt arbejder for de mindre virksomheder og i øvrigt står til rådighed for gennemførelsen af bestemte projekter til gavn for byggehåndværket og

den mindre industri. Hertil kommer 12 konsulenter beskæftiget i de regionale kontaktcentre i henholdsvis Slagelse, Nykøbing Falster og Odense samt ved instituttets svartjeneste i København. Disse konsulents arbejde består dels i at fungere som kontaktorgan mellem de mindre virksomheder i området og de større videnscentre, f. eks. i København, og dels i på stedet at rådgive de mindre virksomheder vedrørende aktuelle problemer, herunder også at bistå disse virksomheder med etableringen af samarbejdsgrupper.

Under jysk teknologisk instituts afdeling for virksomhedsledelse beskæftiges ligeledes 25 konsulenter med opgaver vedrørende virksomhedsøkonomi og driftsteknik, hvortil kommer 14 konsulenter beskæftiget i de regionale kontaktcentre i henholdsvis Esbjerg og Hjørring-Års samt i instituttets egen informations- og kontaktafdeling i Århus.

For begge institutters vedkommende er der således tale om en stab på i alt 75 konsulenter, der står til rådighed for håndværk og mindre industri. Hertil kommer andre former for bistand, dels i form af undervisning, dels i form af konsulentassistance vedrørende teknisk-faglige emner, som ydes til nedbragte priser. Det bør også tilføjes, at en stor del af de basistilskud, de to institutter anvender på at udbygge og ajourføre deres viden og kapacitet, netop tager sigte på at sætte dem i stand til at løse de mindre virksomheders problemer.

Gennem det basistilskud, institutterne modtager, har de bl. a. mulighed for at aflægge gratis kontaktesøg, hvilket i øvrigt er hovedopgaven for regionalcentrenes konsulenter, og de har mulighed for at bistå den enkelte mindre virksomhed med gennemførelsen af særlige opgaver for en rabatpris på 90 kr. i timen plus rejseomkostninger. Hertil kommer, at såvel institutterne som andre, herunder også erhvervenes organisationer, gennem projekttilskud kan få dækket op til 100 pct. af omkostningerne ved udarbejdelse af materiale til brug for de mindre virksomheder eller ved gennemførelsen af andre særlige projekter til gavn for sådanne virksomheder. Det kan således nævnes, at de to institutter gennem projekttilskud blev sat i stand til i januar kvartal i år

[Handelsministeren.]

at yde gratis bistand til ca. 400 truede virksomheder, hvoraf langt den overvejende del beskæftigede under 20 ansatte.

I henhold til loven om teknologisk service kan der endvidere efter indstilling fra handelsministeriets konsulentudvalg ydes tilskud til delvis dækning af udgifter til effektivitetsfremmende konsulentvirksomhed, der afholdes af arbejdsmarkedets organisationer og af erhvervsorganisationer og institutioner inden for byerhvervene. Tilskuddet ydes efter hjælp til selvhjælp-princippet og udgør ca. 50 pct. af udgifterne til konsulenternes lønninger og rejseudgifter. I medfør af denne bestemmelse ydes der for tiden tilskud til i alt ca. 260 konsulenter ansat i 55 arbejdsmarkeds- og erhvervsorganisationer. I hvert fald 34 af disse konsulenter beskæftiges for tiden med opgaver, der specielt henvender sig til byerhvervene og den mindre industri.

Det kan i denne forbindelse nævnes, at også Håndværksrådet i en tidligere periode, fra 1963 til 1965, har beskæftiget 10 konsulenter med støtte under konsulentloven. Rådet opgav imidlertid med udgangen af 1965 sin konsulentvirksomhed, vistnok ikke mindst som følge af at der i modsætning til erhvervslivets øvrige hovedorganisationer ikke i Håndværksrådets medlemskreds var tilstrækkelig opbakning til rådets finansiering af den del af udgifterne, der ikke blev dækket af statstilskud.

Når der i forslaget til folketingsbeslutning peges på behovet for at koordinere de 14 konsulents virksomhed, der i øjeblikket er ansat i en række faglige håndværksorganisationer, skal det i denne forbindelse bemærkes, at handelsministeriets konsulentudvalg gennem flere år har haft sin opmærksomhed henvendt netop på dette spørgsmål. Konsulentudvalget arrangerede således i juni 1972 en konference med deltagelse af repræsentanter for såvel Håndværksrådet og de teknologiske institutter som de faglige håndværksorganisationer. Formålet med konferencen var at få drøftet spørgsmålet, om der burde skabes et fælles ståsted og et mere inspirerende konsulentmiljø for brancheorganisationernes konsulenter med henblik på at fremme mulighederne for et udviklingsarbejde til gavn for de mindre virksomheder.

Resultatet af drøftelserne blev imidlertid,

at man, ikke mindst tilskyndet af brancheorganisationerne, fastholdt den opfattelse, at det var en absolut forudsætning for kontakten med de mindre virksomheder, at fagenes konsulenter havde ståsted i vedkommende brancheorganisation. Med baggrund heri har konsulentudvalget derefter arbejdet på at øge samarbejdet mellem de teknologiske institutter som udviklingsorganer og brancheorganisationernes konsulenttjenester som kontaktcentre.

På finansloven 1975-76 er midlerne til støtte af konsulentvirksomhederne netop blevet forøget med 3,5 mill. kr. til i alt 18 mill. kr. i det nye finansår. Under to forudsætninger giver dette en mulighed for at øge antallet af konsulenter under denne ordning med omkring 60, fra ca. 260 til i alt 320. Det vil for det første være en forudsætning herfor, at den vedtagne forhøjelse af bevilgningen på 3,5 mill. kr. ikke blot får virkning for dette finansår, men også for de følgende. Ingen organisation vil kunne ansætte og uddanne en konsulent, som de nødsages til at afskedige på ny blot et år eller mindre efter. Det tager normalt et års tid, før en ny konsulent uddannelsesmæssigt og på anden måde kan være fuldt på højde med de opgaver, han fremtidig skal bestride.

Den anden forudsætning er, at de organisationer, der ansætter konsulenterne, er rede til og i stand til, som det hidtil har været tilfældet, og som loven kræver, selv at finansiere deres andel af udgifterne ved driften af en konsulenttjeneste. Staten betaler som nævnt halvdelen af løn- og rejseomkostningerne, resten finansieres af de organisationer, der ansætter konsulenterne, enten gennem kontingentindtægter for deres medlemmer, eller ved at de virksomheder, der modtager konsulentbistanden, betaler et honorar herfor.

Når jeg går ud fra, at forslagsstillerne er enige med mig i, at vi ikke bør bryde med det hidtidige hjælp til selvhjælp-princip, så tror jeg, at vi har mulighed for inden for denne ordning at kunne tilgodese de synspunkter, som forslagsstillerne har. Jeg tror altså ikke, at vi behøver at skabe en ny lov, men jeg tror, at vi med god vilje og med sikring af en fortsættelse af økonomien vil kunne skabe de nødvendige forudsætninger inden for den gældende konsulentordning.

K. J. Mortensen (S):

Jeg skal bestræbe mig på ikke at tale hverken så hurtigt eller så langt som handelsministeren. Men jeg kan som handelsministeren erklære mig enig med forslagsstillerne til beslutningsforslag nr. XXXIX om det ønskelige og det nødvendige i, at vi støtter bygningshåndværket og den mindre industri mest muligt, fordi vi må erkende, at disse er en ganske nødvendig del af den danske beskæftigelse og den danske indtjening.

Jeg finder derfor også, at vi kan drøfte forslaget i erhvervsudvalget, hvor vi samtidig må se på, som også ministeren har været inde på, hvad der på nuværende tidspunkt er af bistand, bl. a. over lov om teknologisk service. Vi har hørt fra ministeren, at der er, ministeren sagde 75, men da jeg talte sammen, blev det nu 76 ansat på nuværende tidspunkt, som er til rådighed for de områder, som dette lovforslag drejer sig om.

Det, vi må undersøge samtidig i udvalget, er, om den nuværende bistand udnyttes på rette måde. Jeg har hørt udtalelser på møder om, at en stor del af tiden for disse konsulenter gik med administrativt arbejde. Det er klart, at det skal den ikke gøre. Formålet må være, at de skal være til virkelig gavn og støtte for erhvervene.

En anden ting er jo, at der, som ministeren også sagde, i forvejen kan ydes tilskud til delvis dækning af udgifter til effektivitetsfremmende konsulentvirksomhed, det er det, vi kalder hjælp til selvhjælp, nemlig 50 pct. af løn- og af rejseudgifterne. Som ministeren har nævnt, er der allerede ansat 260 fordelt på en del erhvervsvirksomheder og organisationer efter disse bestemmelser, og en del af dem arbejder i de af dette forslag omtalte områder.

Er der behov for en udvidelse, så er det klart, at vi må se på det. Jeg håber, at vi hurtigt i udvalget kan se på, om behovet ikke er dækket eller i hvert fald bliver dækket med den udvidelse, der sker efter forhøjen af finanslovens bevillinger.

Når forslaget nærmest baseres på et direkte tilskud til organisationerne, tror jeg, at en ordning med 50 pct.s tilskud til lønninger og rejseudgifter er en god løsning, fordi det nok kan betyde en væsentlig bedre udnyttelse af konsulenttjenesten.

Men jeg skal love en velvillig behandling i

erhvervsudvalget med gennemgangen af forslaget.

Røtzler Møller (V):

Venstre kan i princippet støtte det radikale forslag om etablering af en central konsulentordning for byggehåndværket og den mindre industri. Fra venstres side påpegede jeg netop betydningen af en mere effektiv konsulentordning for denne erhvervsgruppe, da vi først i marts måned behandlede et forslag til folketingsbeslutning om statslig garantistillelse for driftslån til samme erhvervsgruppe. Dette synspunkt har altså fundet accept hos det radikale venstre.

Som en af begrundelserne for forslaget om en central konsulentordning anføres den aktuelle byggekriser. Det er rigtigt, at denne krise sammen med den almindelige økonomiske situation har skabt problemer i byggehåndværket. Men der er også krisestemning i andre dele af håndværket og den mindre industri. Derfor vil vi gerne se på en effektivisering af hele denne erhvervsgruppes konsulentordning og eventuelt på en udbygning i den aktuelle situation.

Ifølge forslaget ønskes etableret en central konsulentordning. Dette forslag kan vi godt forstå, men hvordan skal ordet „central“ forstås og håndteres i forhold til de bestående konsulenter i diverse organisationer og ikke mindst i denne forbindelse de teknologiske institutter? Det er et spørgsmål, som vi kan vende tilbage til under behandlingen i erhvervsudvalget.

Til slut en ting til overvejelse for handelsministeren og for det forestående udvalgs arbejde. Da byerhvervenes konsulentordning blev etableret for snart mange år siden, var det tanken, at kun større organisationer skulle beskæftige flere konsulenter, fordi de arbejdede bedre sammen som et team end som enkeltstående konsulenter. Gennem årene er der blevet oprettet flere konsulenttjenester, der kun omfatter én konsulent i de mindre organisationer, og spørgsmålet er, hvor effektivt dette har været.

Nu har vi netop et beslutningsforslag om en central konsulentordning for et område, hvor der netop er mange emmandskonsulenttjenester. Der er nok her behov for en generel stramning for at hjælpe til en bedre udnyttelse af de offentlige midler, vi giver

[Røtzler Møller.]

til erhvervslivet, af hensyn til både erhvervslivet selv og konsulenterne.

Tandrup Jensen (FP):

Da mit partis ordfører, hr. Glensgård, ikke kan være til stede ved førstebehandlingen af dette forslag til folketingsbeslutning, skal jeg på hans vegne fremkomme med følgende bemærkninger.

Partiet det radikale venstre har fremsat et forslag til folketingsbeslutning, som vil koste samfundet 1 mill. kr. i dette finansår. Beløbet er et skud, et vildskud, fordi der ikke efter forslaget kan foretages nogen beregning af udgifterne. Der nævnes endog ikke, hvor mange konsulenter forslaget skal omfatte. Fremskridtspartiet ønsker ikke tilskuddet til erhvervslivet øget hverken med denne ene million kr. eller med andre såkaldt radikale påhit.

Fremskridtspartiet ønsker, i stedet for at lappe på de gamle skævheder, at befri erhvervslivet for de mange bånd, folketingsgennem de sidste mange år har pålagt det. Fremskridtspartiet har vist vejen: et stop for ny erhvervshæmmende lovgivning. Det radikale venstre kunne have hjulpet vort betrængte erhvervsliv ved at have fulgt fremskridtspartiet i weekenden den 8. og den 9. marts, således at vi ikke havde fået nye erhvervsfjendtlige love. Men det er måske for at slikke et ømt sår, at vi nu får en af de gamle travere frem her i folketingset. Det radikale venstre har ikke fodfæste, heller ikke i den gruppe, der traditionen tro burde være radikal, fordi partiet helt har mistet sigtet. Det viser den sidste meningsundersøgelse også. Men der er dog en chance for, at de radikale kan få følge bl. a. af regeringen. For den må jo også bøje af på en del punkter over for de samarbejdspartnere, som vejrer regeringsluft.

Fremskridtspartiet ønsker ikke at medvirke til ny tilskudslovgivning og vil derfor indgå i et meget kritisk, men arbejdsmæssigt positivt udvalgsarbejde.

Lowzow (KF):

Vi står her over for et forslag til folketingsbeslutning, der nok har de allerbedste mål og hensigter. Vi står over for en lovgivning, som er meget kompliceret. Vi hørte handelsministerens gennemgang af hele den

lovgivning, der dækker dette område. Alene den gennemgang og det komplicerede system, der lå bag det, tyder på, at der er noget, der trænger til at blive rationaliseret og effektiviseret i høj grad.

Vi er selvfølgelig positivt indstillet over for at give en øget og en så god som mulig konsulenthjælp til det mindre håndværk, til industrien og til byggeriet, men det hele må ses under ét. Hvis man kan påvise under udvalgsarbejdet, at netop disse konsulenter, som der tales om her, er dem, der trænges mest til, og dem, der er behov for, så vil vi se positivt på denne sag. Så må spørgsmålet være, om det kan fremskaffes ved rationalisering andre steder, om der kan skaffes penge andre steder fra til dækning af det. Alt i alt vil vi have en positiv indstilling over for forslaget, men må selvfølgelig betinge os, at vi dels ser på økonomien i det og dels ser på, om det, der er til rådighed i øjeblikket, er fuldt så effektivt, som det skal være. Ideen, tanken bag konsulentvirksomhed som sådan ved vi fra andre erhverv er en god pengeanbringelse, og derfor lover vi et velvilligt udvalgsarbejde.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Kristeligt folkeparti er enig med forslagsstillerne i sigtet med dette lovforslag. Vi kan ikke helt overse konsekvenserne af det, der er foreslået, og er meget glade for den redegørelse, der kom fra handelsministeren. Vi vil arbejde videre positivt med forslaget i udvalget.

Fuglsang (DKP):

Kommunisterne er villige til at se positivt på et forslag som det, vi behandler her, og hvis formål er at støtte byggehåndværket og den mindre industri, for uanset hvad der ellers kan remses op af rådgivende instanser og andre støtteforetagender, så viser den faktiske udvikling inden for netop disse erhvervsgrupper, at de lider under ganske store vanskeligheder. Vi ser jo, hvordan firmaer går fallit, mens andre standser. Det er klart, at denne udvikling skyldes ikke alene og på ingen måde først og fremmest, at der er mangel på konsulenter eller rådgivende instanser. Det skyldes selvfølgelig hele den almindelige økonomiske udvikling, det skyldes de skiftende regeringsindgreb over for bygge- og anlægsvirksomheden, nedskærin-

[Fuglsang.]

ger, rentepolitik og skattepolitik. Og det skyldes vel ikke mindst kræfternes frie spil med spekulation i værdierne, som tilsyneladende udgør kernen i fremskridtspartiets politik.

Derfor kan dette kun være en ganske lille hjælp, men i den situation, som vi befinder os i, har lidt jo også ret, og derfor er vi vilige til at se positivt på forslaget.

Wilhelm (VS):

Da mit partis ordfører ikke kan være til stede lige nu, skal jeg på hans vegne komme med et par korte bemærkninger om dette forslag. Det er selvfølgelig principielt en art erhvervsstøtte, dette her, om end i den lille skala, og det svarer jo til ordninger, der findes tilsvarende på andre erhvervsområder. Vi er overbevist om, at der kan opnås rationaliseringsgevinster ved konsulentvirksomhed af den skitserede type, også rationaliseringsgevinster, som vil være meget store i forhold til den ene million kr., som dette forslag formodes at koste, især hvis man forudsætter, at disse konsulenter — det er jo tit problemet med erhvervskonsulenter — får en vis kompetence over for alle de forskellige interesser, som de har at gøre med. Det fremgår ikke af forslaget, det er jo et kortfattet beslutningsforslag, og det skal ikke bebrydes forslagsstillerne. Men dette kompetenceproblem er altså noget af det, vi må forbeholde os at tage stilling til, når det bliver nærmere udarbejdet.

Dette, at man tror på, og det gør vi altså, at der sagtens kunne opnås en betydelig rationaliseringsgevinst, også stor i forhold til de egentlige omkostninger her, gør selvfølgelig, at man kunne sige: ja men så må de jo kunne betale det selv, de pågældende virksomheder, det drejer sig om, og det er da også et forbehold, vi gerne vil lade stå og svæve, for vores holdning til en sådan statsbetalt rationaliseringsgevinst vil naturligvis have meget at gøre med, hvem den rationaliseringsgevinst bliver til del. Vil det være muligt i den konkrete udformning af dette forslag på en eller anden måde at sikre, at det bliver forbrugerne af disse produkter, af byggeri osv., og at det bliver de arbejdere, der beskæftiges i disse fag, disse rationaliseringsgevinster kommer til gode, og ikke kun virksomhederne selv, så vil vi

være meget positive over for det. Hvis det helt klart og tydeligt er rationaliseringsgevinster, som bare går i lommerne på disse virksomheder, så vil vi sige, at den million kroner kan virksomhederne lige så godt selv betale.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ingomar Petersen) (RV):

Jeg vil gerne takke de forskellige partiers ordførere for den positive indstilling, man har vist til forslaget.

Jeg kan ikke takke hr. Tandrup Jensen fra fremskridtspartiet. I anledning af hr. Tandrup Jensens kritik af, at der mangler en nærmere redegørelse for omkostninger osv., vil jeg da gøre hr. Tandrup Jensen opmærksom på, at det er jo ikke et lovforslag, det er et forslag til folketingsbeslutning. Nu angriber fremskridtspartiet de gamle partier for, at nu samarbejder de; før i tiden er vi altid blevet angrebet for, at vi ikke kunne samarbejde.

Jeg takker handelsministeren for den udførlige redegørelse, der er kommet. Handelsministeren stiller det spørgsmål, om det nu er helt korrekt at sige, at disse opgaver er forsømt. Det tror jeg ikke det er; jeg tror virkelig, at der er gjort en stor indsats på området, men spørgsmålet er nok, om al den indsats, man har sat ind fra forskellige side, ikke kunne koordineres noget bedre, således at vi fik noget mere ud af det. Det tror jeg man vil opnå ved at ansætte et eller andet begrænset antal centrale konsulenter, som kunne koordinere det. Når vi ved vort forslag fra det radikale venstres side udelukkende har taget specielt dette problem med håndværket og den mindre industri frem, så er det, fordi det er et område, hvor der meget stærkt er behov for at få en centralisering og få sammenarbejdet problemerne.

De nuværende teknologiske institutter arbejder i almindelighed med en ret lille kapacitet på selve konsultationsområdet, idet de jo samtidig driver både forskning og anden undervisning, således at der kun er mulighed for at dække de allermest påtrængende behov. Der vil således ikke inden for de givne rammer være nogen større mulighed for at sætte et aktivt konsulentarbejde i gang. Herved tænker jeg på nogle konsulenter, som ganske metodisk retter henvendelse til de forskellige erhvervs-
virk-

[Ingomar Petersen.]

somheder og stiller sig til disposition for dem.

Der er en anden ting, som vi nok må erkende inden for håndværket. Disse dygtige, meget dygtige folk, som jeg har meget stor respekt for, er nok sammensat og uddannet med henblik på en indsats, som måske ikke helt er så velegnet over for dette specielle håndværkerklientel, som ofte står lidt fremmed over for en bistand, der måske ydes i en for teoretisk eller akademisk form.

Med hensyn til det af ministeren nævnte om princippet hjælp til selvhjælp er jeg helt enig med ministeren. Jeg synes ikke, man skal lave en speciel ordning, som går ud over alle andre ordninger. Jeg tror også, at man ved nærmere samarbejde og drøftelser bl. a. med håndværkets organisation, Håndværksrådet, vil kunne nå frem til en fornuftig ordning.

Arbejdsministeren nedsatte i 1957 et udvalg om erhvervsudvikling i provinsen. Det har afgivet betænkning nr. 206 af 1958, og i den betænkning omtales faktisk disse problemer og forhold, som vi nu skal drøfte. Jeg vil sådan set henlede udvalgets opmærksomhed på denne betænkning; hvis vi kan få den fremskaffet, bør vi tage den med ind i vore overvejelser.

Hr. K. J. Mortensen var inde på, at de nuværende konsulenter måske nok havde mere administrativt arbejde end direkte konsulentarbejde. Jeg tror, vi på det område ved et virkelig effektivt samarbejde og koordinering af det kan nå betydelig bedre resultater.

Til hr. Røtzler Møller kan jeg sige, at jeg takker for hans synspunkter. Jeg har virkelig forståelsen af, at hr. Røtzler Møller virkelig har fattet, hvad meningen og tanken var med dette forslag.

Til slut vil jeg lige komme med et par enkelte bemærkninger, som skal belyse, at der er behov for en konsulentordning. Hvis vi tager bruttofaktorindkomsten herhjemme efter Danmarks Statistik i 1973, altså omsætningen minus råvarer og materialer, så var den på 13 mill. kr. for landbruget, på 29 mill. kr. for håndværk og byggeri og for industrien på 30 mill. kr. Den mindre industri og byggesektoren beskæftiger alt i alt 265.000 medarbejdere. Til sammenligning beskæftigedes der i

landbruget 183.000 personer på det tidspunkt. Når man ved, at landbruget i dag har 1.787 konsulenter, mens byggehåndværket har, som ministeren nævner, 75 eller 76 plus disse 14 egne konsulenter, så er der altså noget, som ikke helt rimer med hinanden.

Tandrup Jensen (FP):

Hr. Ingomar Petersen skal ikke tro, at jeg ikke har forstået forslaget betydning. Det forunder mig, at ordføreren for forslagsstillerne, som selv er erhvervsmand, kan fremsætte et sådant forslag. Hvis man fra folketinget havde givet erhvervene gunstigere vilkår i stedet for ved meningsløs lovgivning gennem de sidste 10-12 år udelukkende at hæmme vor mest eksportgivende sektor, så havde vores arbejdsløshedstal ikke været så skræmmende, som de er i dag, og så havde erhvervene, som de tidligere har vist, selv kunnet bestemme og betale den ekspertbistand, som de hver især fandt formålstjenlig og givtig.

Lad os nu ikke med en lovgivning som den tilsigtede krænge flere omkostninger og bestemmelser ned over hovedet på erhvervssektoren, som igennem de 54 år, jeg har levet, har ydet mest til hele samfundets opretholdelse. Derfor må fremskridtspartiet afvise dette forslag.

Handelsministeren (Erling Jensen):

For at der ikke skal herske nogen som helst tvivl — hvad jeg ikke tror der gør mellem forslagsstillerne og mig, men den kunne herske andetsteds — skal jeg lige sige, at regeringen er overordentlig positiv over for en udvidelse af en konsulentbistand, der kan være til fordel også for håndværk og mindre industri, under forudsætning, af at denne konsulentbistand ydes som en hjælp til selvhjælp efter fifty-fifty-princippet, og jeg har fået bekræftet af forslagsstillerne, at det er også deres ønske. Desuden under det forbehold og den forudsætning, at der er tale om en mere permanent ordning, fordi det ville være urimeligt, om vi satte samfundsudgifter og organisationsudgifter i gang for så om et år, hvor de skulle til at nyde nytten af konsulenterne og deres ekspertise, at rive den væk under dem igen. Og endelig under den tredje forudsætning at det i høj grad forudsætter

[Handelsministeren.]

et initiativ fra de organisationer og foreninger, der vil være med.

Det er altså ikke noget, vi skal trykke ned på dem, men det er noget, de skal nære ønske om. Det er jeg aldeles klar over også er hr. Ingomar Petersens holdning, men jeg havde måske lidt tvivl, da jeg hørte fremskridtspartiets vurdering af konsulentordninger, og derfor skylder jeg dog at sige, at den konsulentordning, der administreres for organisationerne, aldrig er en konsulentordning, som samfundet har påtrykt den enkelte erhvervsorganisation, men en konsulentordning, som den enkelte erhvervsorganisation har ønsket og været interesseret i, ja, også så interesseret i, at den selv ønskede at dække halvdelen af de omkostninger, der var forbundet med den. Derfor har jeg svært ved at forstå en negativ holdning over for de erhvervsorganisationer, der repræsenterer de erhverv, man påberåber sig at ville gavne.

Så skal jeg endelig sige til hr. Røtzler Møller — og det har jo også lidt at gøre med det egne initiativ — at som jeg sagde i min indledning, som jeg gjorde meget lang, for at vi kunne være sikre på, at vi havde fået det hele med til udvalgsarbejdet, så ville også vi tro, at der i givne situationer kunne være en fordel i, at konsulentarbejdet blev gennemført i en gruppe, der havde mulighed for at gennemføre en arbejdsdeling. Men igen er det afgørende, hvilke erhvervsorganisationer der dels har ønsker om konsulenter, dels, for at sige det ganske ærligt, har sådanne kontingentmidler eller andre midler til rådighed, at de har mulighed for at bære den del af omkostningerne, der er knyttet dertil.

Og dér kan vi vistnok alle konstatere en tendens til, at mange specialorganisationer ligesom har bedre økonomi end de hovedorganisationer, som ellers havde størrelsen og bredden til at bære den bredere konsulentgruppesammensætning.

K. J. Mortensen (S):

Ja, vi har nu hørt hr. Tandrup Jensen her fra talerstolen sige, at han har forstået forslaget. Det er nok muligt, men så har hr. Tandrup Jensen nok ikke forstået den nuværende situation. For sagen er jo netop den, at når vi har en hel del arbejdsløshed

og økonomisk krise inden for erhvervene, så skyldes det ikke bare det, som hr. Tandrup Jensen talte om: de byrder, man har lagt på erhvervene; det skyldes også, at man inden for erhvervene er blevet ramt af en situation, der er herskende over det meste af verden, nemlig med nedgang og omlægning af produktionen. Derfor er der også i allerhøjeste grad grund til, at vi går ind og ser, om vi kan støtte industri og erhverv med rådgivning og med konsulentbistand, for at de kan klare en omlægning af produktionen ud fra de varer, de kan producere, til en pris, så de kan sælge med en rimelig fortjeneste. Derfor tror jeg, at den million kroner, som hr. Tandrup Jensen taler om, er givet ganske godt ud, hvis vi kunne klare problemerne med den. Jeg tror imidlertid stadig væk, at vi kan klare det over bestående lovgivning, og det er det, jeg har ønsket oplyst i erhvervsudvalget.

Må jeg så sige til hr. Ingomar Petersen, at hr. Ingomar Petersen lagde det ud, som om jeg selv havde sagt noget om, at der var for meget administrativt arbejde ved den bestående konsulentbistand. Det har jeg ikke sagt, jeg har sagt, at vi må undersøge, om det er tilfældet. Når jeg sagde det, skyldes det, at jeg har hørt den udtalelse på et møde bl. a. her i København, hvor hr. Ingomar Petersen også var til stede. Det er klart, at hvis tiden går for konsulenterne med at sidde og udfylde formularer på Teknologisk Institut, så skal det afskaffes omgående, det er vi fuldstændig enige om. De skal være til rådighed og til gavn for erhvervsfolk, der rekvirerer bistanden, og jeg tror også, vi vil få oplyst, at det er de. Men det er muligt, vi har været for tilbageholdende i vores reklame for denne konsulentbistand; jeg er bange for, at vi en gang imellem sælger vore varer lidt for dårligt herinde fra folkettinget. Jeg tror, vi i højere grad skal gøre erhvervene opmærksom på den bistand, de kan få til en rimelig betaling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ingomar Petersen) (RV):

Jeg er helt enig med handelsministeren i, at skal der laves en ordening, skal det naturligvis være en mere permanent ordening. Det beløb, som vi i vort forslag til folke-

[Ingomar Petersen.]

tingsbeslutning har nævnt, på 1 mill. kr., var ment som en start inden for det første års tid. Vi har ikke noget imod, hvis vi derved kan gøre det bedre, at bruge lidt flere penge. Jeg er helt overbevist om, at de penge, vi investerer dér, vil komme tifold tilbage; så meget kender jeg også til erhvervslivet. En fornuftig investering vil komme hjem igen.

Jeg er helt enig i de synspunkter, hr. K. J. Mortensen fremførte; det er nok rigtigt, at der blandt det mindre erhvervslivs folk er et egentlig utroligt ukendskab til, hvilke muligheder de har for at få konsulenthjælp. Jeg vil dog sige, at nogle steder ude i landet, dér, hvor der er et virkelig aktivt erhvervsråd og en dygtig erhvervsmand, har man virkelig ydet hjælp og bistand.

Vi har jo så mange organer i dette land til at hjælpe håndværket og den mindre industri. Det gælder om at få udnyttet alle de gode muligheder, at benytte alle de mennesker, vi har siddende rundt omkring, det være sig i erhvervsråd, arbejdsformidling og mange andre steder, det gælder om virkelig at få koordineret dette arbejde således, at de mennesker, som har brug for hjælp, får hjælpen på rette tid og rette sted. Mange gange får de jo et enkelt kursus et eller andet sted og er ikke opmærksom på, at de kunne have fulgt deres viden op ved at få et andet kursus. Det er nok rigtigt, at vi her fra folketingets side har været for dårlige til at reklamere. Og når vi så endelig gør det som ved den for nylig vedtagne lov om vedligeholdelses-, reparations-, moderniserings- og isoleringsarbejder, så bliver vi minsandten skældt ud for det i dette ting af et nyt parti — jeg skal ikke nævne partiet, alle ved vist, hvem det drejer sig om. Her kan vi se, at bliver der gjort reklame for en sag, så folk er opmærksom på, at den er der, så bliver det en strålende succes, og det vil jeg også håbe denne konsulentordning vil blive. Jeg har ikke noget imod, om der skulle bruges en lille smule penge på reklame for at gøre opmærksom på, at her er noget, som virkelig kan være til gavn for det danske samfund, og det tror jeg en sådan ordning vil være.

Jeg tror i øvrigt ærlig talt, handelsministeren har svaret hr. Tandrup Jensen

så udmærket, at jeg ikke behøver at svare yderligere.

(Kort bemærkning).

Tandrup Jensen (FP):

Jeg forstår godt handelsministeren og ordføreren for det socialdemokratiske parti, hr. K. J. Mortensen, for med denne lov kan vi da i hvert fald få ansat nogle af de arbejdsløse i den offentlige sektor. Nu må jeg spørge: er det et ønske fra erhvervslivet, at staten skal blande sig? Tror handelsministeren, at folketinget er dygtigere til at drive erhverv end de mennesker, som arbejder med det hver eneste dag? De senere år har vist det modsatte.

Så taler handelsministeren noget om, at erhvervene har været villige til at betale halvdelen. Ja vel, den sidste halvdel går jo til administration, det vil sige, at de betaler det hele. Hvis dette var et ønske fra erhvervslivet, ville jeg inderlig gerne være med til at betale penge til det, og så ville jeg gå ind for forslaget gennemførelse, men jeg har ikke fået nogen, som helst tilkendegivelse af, at det er et ønske derfra.

(Kort bemærkning).

K. J. Mortensen (S):

Jeg skal ganske kort spørge hr. Tandrup Jensen: tror hr. Tandrup Jensen, at den lille erhvervsvirksomhed med f.eks. 15 ansatte har råd til at ansætte en økonom til at tilrettelægge driftsbudget eller driftsregnskab og samtidig har råd til at ansætte teknisk bistand, ingeniøruddannet personale osv.? Det tror jeg ikke den kan bære. Jeg tror, det mindre erhverv er interesseret i at kunne trække på disse ting fra et større oplag, hvor man ikke selv skal aflønne hele vejen igennem. Det ville være en dårlig økonomisk forretning for de små erhvervsdrivende, hvis de selv skulle ansætte folk og få hjælp på den måde.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Ingomar Petersen) (RV):

Jeg synes egentlig, der er noget positivt i en debat her i folketingssalen, når det viser sig, at et partis ordfører ved at høre argumenterne her i salen, sådan set inden debatten er omme, kan skifte standpunkt. Hr. Tandrup Jensen sagde ganske klart fra den-

[Ingomar Petersen.]

ne talerstol, at såfremt denne ordning var et ønske fra erhvervslivet, ville hr. Tandrup Jensen gå ind for den, og det forstår jeg på den måde, at da han taler som ordfører for fremskridtspartiet, vil dette parti gå ind for denne ordning.

Jeg vil ganske klart spørge: såfremt Håndværksrådet og de organisationer, som nu kan tænkes at være interesseret og er interesseret i denne ordning, ønsker ordningen, vil fremskridtspartiet så gå ind for dette forslag? Det vil jeg gerne have bekræftet.

(Kort bemærkning).

Tandrup Jensen (FP):

Jeg har selv været erhvervsmand i mange år, og det ved jeg hr. K. J. Mortensen også har; derfor ved hr. K. J. Mortensen også, at et firma med indtil 15 ansatte slet, slet ikke tør gå i gang med hele det foretagende dér.

Til hr. Ingomar Petersen vil jeg sige, at det er korrekt forstået. Jeg tør godt på fremskridtspartiets vegne sige, at hvis det er et ønske fra erhvervet, kan vi tilslutte os, men så bliver det på erhvervenes præmisser. Det skal ikke ske på folketingets præmisser, for herinde er der desværre en masse, som ikke har føling med erhvervene eller med, hvad der foregår i dem. Det skal ikke være på deres præmisser.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg skylder hr. Tandrup Jensen at bekræfte, at der er medlemmer af dette folketing, der ikke ved, hvordan sådanne ordninger administreres. Det har han ret i, det fremgår meget tydeligt af hans indlæg.

Jeg vil godt have lov at sige, at når over 400 virksomheder — håndværksvirksomheder, mindre industrivirksomheder — i januar kvartal henvendte sig af egen drift til de teknologiske institutter for at blive bistået i en truende situation, så er det nok ikke et udtryk for et modsætningsforhold mellem de teknologiske institutter og erhvervsvirksomhederne, men udtryk for et tillidsforhold.

Jeg vil også gerne have lov at sige, at ordningen med byerhvervenes konsulenttjenester jo ikke består i, som hr. Tandrup Jensen øjensynlig har som sin afgørende misfortolkning, at samfundet kommer og presser en bestemt konsulent ned over en be-

stemt organisation, men i, at en organisation finder en konsulent, de ønsker at anvende og derefter kommer og spørger, om denne konsulent kan blive accepteret under konsulentloven.

Det var et farligt tilsagn, hr. Tandrup Jensen gav på sit partis vegne, når han starter med at være aldeles imod denne lovgivning og nu oplyser, at hvis erhvervsorganisationerne synes, den er god, så synes han det også, for så bliver han nødt til at slå en kolbøtte i valg situationen.

(Kort bemærkning).

K. J. Mortensen (S):

Jeg forstod hr. Tandrup Jensens sidste udtalelse således, at de mindre virksomheder ikke turde binde an med konsulenttjeneste. Jeg tror, tallene vil bevise det modsatte; jeg tror, hr. Tandrup Jensen kan få dem, når vi kommer til forhandlingerne i erhvervsudvalget om forslaget.

Må jeg så sige, at hvis det skal forstås på den måde, at mindre virksomheder ikke har råd til selv at oprette økonomisk sekretariat, teknisk sekretariat, planlægningssekretariat osv., men heller ikke må henvende sig og få hjælp andre steder, så lad os da gå tilbage og arbejde med hammer og ambolt og træplov igen — er det det, man er ude på, så skal vi nok komme langt frem.

(Kort bemærkning).

Tandrup Jensen (FP):

Jeg vil da selvfølgelig give hr. K. J. Mortensen min fulde tilslutning til, at vi skal arbejde seriøst med dette forslag, men når handelsministeren nævner de 400 virksomheder, som kommer strygende her i januar måned, må jeg gøre opmærksom på, at det ikke skyldes, at de tidligere har manglet denne konsulentbistand, og hvad ved jeg, men udelukkende, at de love, der er blevet krænet ned over dem, har trængt dem ud i en situation, der nødsager dem til at prøve at indordne sig det, folketinget bestemmer om, hvordan en erhvervsvirksomhed skal køres. Det er dér, hele fejlen er. Vi må lige prøve på at komme ned på jorden og finde ud af, hvad det er, vi taler om, for jeg tror, der er nogle misforståelser imellem os.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg skal ikke forlænge denne diskussion

[Handelsministeren.]

yderligere. Det er rigtigt, at der er nogle misforståelser imellem os, og det er øjensynlig umuligt for os at afklare dem, selv med loven i hænderne.

Jeg skal til slut nøjes med at bede hr. Tandrup Jensen om at se efter i forbehandlingen til loven om teknologisk service, der omhandler begge de to konsulenttjenester, vi beskæftiger os med her. Jeg skal bede ham se efter, om han kan finde noget under den behandling, der tyder på andet, end at samtlige hovederhvervsorganisationer står bag den lovgivning, vi her drøfter. Kan han det, så kan det være, vi kan snakke sammen igen; kan han ikke det — og det tror jeg ikke han kan — så håber jeg ikke, vi hører mere til denne sag fra hr. Tandrup Jensen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om begrænsning af importen af større personbiler [af Sigsgaard og Steen Folke].

(Andre selvst. forslag nr. XXXVIII. Fremset 2/4 75).

Forslaget sættes til forhandling.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg føler mig helt overbevist om det positive sigte, forslagsstillerne har haft med dette forslag, men jeg finder, at det er overordentlig løst i fugerne, og det skal jeg bruge nogle få minutter på at tage op. Jeg skal prøve at trække argumentationen i bemærkningerne frem og prøve at markere, at den næppe er så holdbar, som forslaget giver udtryk for.

I bemærkningerne til forslaget hævdes det, at en gennemførelse vil medføre en væ-

sentlig reduktion af importværdien af biler, betydelige besparelser i benzinforsbruget på kortere og længere sigt, en forøgelse af beskætningsgrundlaget samt en række samfundsmæssige besparelser. Jeg mener ikke, at disse påstande holder stik for den pålydende værdi.

En væsentlig forudsætning for forslaget er, at det samlede antal importerede biler ikke påvirkes af, at importen af større luksus-biler forbydes. Man skulle alene via denne formindskelse af importens værdi kunne spare 200-400 mill. kr. i valuta årlig. Det er da ikke realistisk. En gennemførelse af forslaget vil tværtimod kunne fremskynde udviklingen hen imod det fra USA og andre lande velkendte mønster: 2 biler pr. familie — og så er besparelsen meget hurtigt borte.

Forslagsstillerne går ud fra, at der blot for én årgang biler vil blive sparet ca. 50 mill. 1 benzin og olie. Dette svarer til, at der spares ca. 3 l benzin pr. 100 km's kørsel. Hvis importen af såkaldte luksus-biler, der gennemsnitlig bruger 10,5 l pr. 100 km, erstattes af import af biler med et forbrug på 9 l pr. 100 km, bliver besparelsen 1,5 l pr. 100 km eller knap 25 mill. l om året. Efter de seneste års erfaringer er importen af personbiler ca. 100.000 stk. om året, og man må regne med, at hver bil gennemsnitlig kører 15.000 km årlig.

Besparelsen skulle ifølge forslaget i løbet af 8-10 år vokse til 400-500 mill. l årlig. Dette svarer til, at den nuværende bestand af personbiler på 1,3 mill., hvoraf 65 pct. har et benzinforsbrug på over 9 l pr. 100 km, skulle vokse til ikke mindre end 3,4 mill. i løbet af 10 år, hvilket repræsenterer en betydelig højere vækst end i alle eksisterende prognoser.

Det hævdes endvidere, at beskætningsgrundlaget ville blive forøget med et meget stort millionbeløb på grund af begrænsningen af afskrivningen på biler, der ville beløbe sig til 150 mill. kr. pr. år, stigende til ca. 500 mill. kr. pr. år. Det er der næppe saglig dækning for; beskætningsgrundlaget ville næppe blive forøget, bl. a. fordi registreringsafgiften af motorkøretøjer ville falde meget kraftigt og derved reducere beskætningen. Eksempelvis kan nævnes, at for hver bil i 70.000 kr.s klassen, som erstattes med en bil i 30.000 kr.s klassen, mister statskassen ca. 25.000 kr. i registreringsafgift. Det samlede